

Цар Манасија 687-642. г. пХ

Старозаветна историја

Предавања, 26.04.2018.

асс. др Ненад Божовић

Манасија иДОЛОПОКЛОНИК

- 2Цар 21, 2-7: „И чињаше што је зло пред Господом по гаднијем дјелима народа, које Господ одагна испред синова Израилевијех; Јер опет начини висине, које бјеше потро Језекија отац његов, и подиже олтаре Валу, и начини лут као што бјеше начинио Ахав цар Израилев, и клањаше се свој војсци небеској и служаше јој. И начини олтаре у дому Господњем, за који бјеше рекао Господ: у Јерусалиму ћу намјестити име своје; Начини олтаре свој војсци небеској у два тријема дома Господњег. И сина својега проведе кроз огањ, и врачаше и гаташе, и уреди оне што се договарају с духовима и врачаре; и чињаше врло много што је зло пред Господом, гњевећи га. И постави резан лик шумски који начини у дому, за који бјеше рекао Господ Давиду и Соломуну сину његову.“

Манасија ИДОЛОПОКЛОНИК

- Идолопоклоничка пракса Ахава (Амријеве династије) и Ахаза његовог деде
- „сагради олтаре војсци небеској“ – култ астралних асирских (можда арапских) божанстава на олтарима у дворишту храма (сабаизам – обожавање звезда, сунца, месеца и дванаест знакова зодијака)
- Култ Молоха у долини Хинома (Енома) – жртвоприношење деце
- „Резан лик шумски“ – Ашерин стуб са изрезаним Ашериним ликом у њему
- „оне што се договарају с духовима и врачаре“ – некромантика и астрологија

Манасија идолопоклоник

- Библија га памти на почетку као највећег идолопоклоника икада
- Обрачун са пророцима и противницима идолопоклонства: по вавилонском *Талмуду*, пророк Исаија је био пререзан дрвеном тестером.
- Слика: мученичество прор. Исаии. Минијатура из Библии. Нач. XV в. (Paris. fr. 10. Fol. 387)

Спољнополитичке прилике за време Манасије 687-642. г. пХ

- Након опсаде Јерусалима Санхериб (Сенахирим) убијен у преврату, наследио га је Асархадон (библ. Есарадон 681-669) 2Цар 19, 37
- Након Асархадона на престо ступа Асурбанипал (669-627), најмоћнији асирски цар током целе историје; сломио Египат и заузео престоницу
- Асирија на врхунцу – заузима цео Блиски Исток

Exiles taken from Israel to Assyria (722 BC)

→

THE ASSYRIAN EMPIRE c. 700 BC

© Mark Barry 2010 | visualunit.me | Please do not republish without permission, but feel free to copy for personal use.

Асурбанипал
(669-627) у
борби са лавом
– рељеф из
Ниниве

Асурбанипалова библиотека у Ниниви

- Нинива библиотека – покушај културног препорода Асирије након војних похода; бројни писари десетине хиљада таблица, хронике, анали, митови, епови, песме...
- Покушај савремене реконструкције

Унутарполитичке прилике

- Манасија верни вазал Асирије
- Упркос идолопоклоничкој пракси владао 45 година
- Асирски извештаји потврђују његов вазални положај, наводе да је редовно плаћао данак и да је снабдевао Асирију грађевинским материјалом (за царски магацин у Ниниви) и људством
- Прогон пророка и људи који би се супротставили његовој идолопоклоничкој политици (2Цар 19, 21)

Економске прилике

- Економска стабилност под будним оком асирске војске
- Оживљавање трговине – у асирским изворима помињу се јудејске мере
- Археологија: праве се зграде по архитектонским моделима из Асирије

Културна асимилација

- Манасијино идолопоклонство из перспективе империјалне културе – „melting pot“
- Манасија није морао да уводи нове култове, није га Асирија терала, сам је хтео да прати „културне трендове“
- Пророк Софонија критикује неједнакост у богатству и неку „нову моду“, хаљине које нису биле знане у Јудеји (Соф 1)

Манасијина побуна?

- Манасија оптужен за заверу највероватније од оних који су га на заверу заговарали (Египћани и Вавилоњани) и одведен у асирско ропство
- 2Дн 33, 11: „Зато доведе Господ на њих главаре од војске цара Асирскога, и ухватише Манасију у трњу, и свезавши га у двоје вериге мједене одведоше га у Вавилон.“

Манасијино покајање - 2Дн 33

- „И кад бијаше у невољи, мољаше се Господу Богу својему, и понизи се веома пред Богом отаца својих. И молећи се умоли му се, те услиши молитву његову и поврати га у Јерусалим на царство његово. Тада позна Манасија да је Господ Бог.“

Манасијино покајање - Часослов

- Покајање – преображај *Молитва цара Манасије* у часослову: „Ти си, Господе, по мноштву доброте Твоје, обећао покајање и опроштење онима који Ти сагресише, и мноштвом милосрђа Твога одредио си покајање грешницима за спасење. Ти, дакле, Господе Боже Сила, ниси одредио покајање праведнима, Авраму и Исаку и Јакову, који ти не сагресише, него си одредио покајање мени грешноме, јер сагресих више од песка морскога. Умножише се безакоња моја, Господе, умножише се безакоња моја, и нисам достојан погледати и видети висину небеску због мноштва неправди мојих, будући свезан многим оковима железним, да не могу уздићи главу своју, и нема ми олакшања. Јер изазвах срцбу Твоју, и зло пред Тобом учиних, не чинивши вољу Твоју, и не сачувавши заповести Твоје. И сада, преклањам колена срца свога, тражећи од Тебе благодати: Сагресих, Господе, сагресих, и знам моја безакоња. Но иштем молећи се: Опрости ми, Господе, опрости ми, и немој ме погубити са безакоњима мојим, нити ћеш довека у гневу задржати зла моја, нити ме осудити у дубине земље. Јер си Ти, Боже, Бог оних који се кају, и на мени ћеш пројавити сву доброту Твоју, јер ћеш ме као недостојнога спасити, по многој милости Твојој, и хвалићу Те свагда у све дане живота мога. Јер Теби певају све Силе Небеске, и Твоја је слава у векове векова. Амин.

Манасијина смрт

- Повратак у Јудеју из ропства, пре смрти поправља што је лоше направио
- наследио га Амон, идолопоклоник, кратко владао
- 2Цар „А молитва његова и како се умолио, и сви гријеси његови и пријеступи, и мјеста гдје је поградио висине и подигао лугове и ликове резане прије него се понизи, то је све записано у књигама пророчким.“

Hezekiah - Manasseh – Amon (1511-12); Fresco, 215 x 430 cm; Cappella Sistina, Vatican

